CULTURA

MAANDBLAD VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA

JAARGANG 1 JANUARI 1955 No. 10

VAN DE REDACTIE

Een nieuw jaar is gekomen. Een nieuw jaar van cultureel werk vraagt van allen, bestuur en leden van het C.C.A.-bestuur en al haar onderafdelingen de moed en volharding om verder te gaan. Teleurstellingen en gebrek aan belangstelling van sommige zijden zullen ook dit jaar geen redenen zijn om het belangrijke werk op ons eiland te staken. Integendeel. De bewijzen zijn er, dat langzaam maar zeker ons eiland geestelijk ontwaakt en interesse gaat tonen voor het goede en het mooie, dat elk mensenleven slechts kan verrijken. Een reden te meer om voort te gaan.

Ook Cultura wil van haar kant medewerken aan de verheffing van het culturele peil. Zij prijst zich gelukkig hierin geholpen te worden door de Stieusa door middel van bijdragen, maar ook door de medewerkers van ons eiland zelf. De belangstelling voor ons blad is groeiende en langzaam maar zeker komen ook van andere zijde artikelen binnen, die verdienen gelezen te worden.

Dat is prettig voor U en voor ons. Wij zullen steeds ijveren voor een prettige en toch degelijke inhoud. Als wij hierin mogen slagen is voor ons 1955 een voorspoedig en zegenrijk jaar. Alle lezers (essen) van ons maandblad wensen wij toe een gezegend jaar, met een overvloed van culturele genoegens en wat nog veel belangrijker is, culturele evenementen, die ons allen geestelijk rijker en gelukkiger maken.

J. S.

Redactie: J. J. STAM
Druk: GENERAL PRINTING

INHOUD

Het Bestuur van het Cultureel Centrum Aruba

wenst al haar leden een voorspoedig en

gelukkig 1955.

"MORGEN BLOEIEN DE ABRIKOZEN"
EGYPTISCHE AVONTUREN VAN BERTUS AAFJES

Tijdens zijn twee en een half jarig verblijf in Egypte heeft de dichter Bertus Aafjes stof opgedaan voor een hele reeks werken. Toen hij nog aan de oevers van de Nijl zat zond hij ons met de grote bundel "Het Koningsgraf" reeds zijn tot poëzie geworden indrukken, waaruit op te maken viel dat Egypte hem tot in het diepst van zijn wezen beroerd en geschokt had. In die tijd bereikten ons ook zijn, aan de dichteres Vasalis gerichte "Egyptische Brieven", waarin hij gewaagde van de confrontatie met de kunst van de oude Egyptenaren. In "Arenlezer achter de maaiers" verzamelde hij kronieken van kleine, maar vergeten bijzonderheden in het Oude en Nieuwe Testament. Het was een boeiende speurtocht naar de realiteit van de Bijbel, naar de atmosfeer van tal van Bijbelverhalen, die hij na duizenden jaren vrijwel onveranderd terugvond in de landschappen en tussen de mensen van het Midden-Oosten.

In zijn nieuwe reisboek "Morgen bloeien de abrikozen", dat bij J. M. Meulenhoff te Amsterdam verschenen is, verhaalt hij voor het eerst een deel van zijn dagelijkse belevenissen in de Nijldelta. Het is een buitengewoon spannend en avontuurlijk relaas geworden, wemelend van kleurige beschrijvingen, rake typeringen, dichterlijke evocaties — waar Aafjes de landschappen met hun uitbundige flora beschrijft gebruikt hij nagenoeg hetzelfde idioom als in zijn verzen —; vol humor en op enkele plaatsen niet zonder beklemming. Het valt op, dat de dichter de oesterse beschouwingswijze herhaaldelijke tot de zijne maakt; een mengeling van wijsheid en zin voor het komische geeft het verslag van zijn omzwervingen een aparte bekoring. Zijn vermogen tot aanpassing aan de egyptische gemeenschap is bewonderenswaardig.

Daardoor is hij in staat contacten te leggen in velerlei milieu's, zowel met pachas als met fellahs. Hij dringt door in kringen die doorgaans voor westerlingen taboe zijn. Hij neemt grote risico's om het leven van het gewone volk te leren kennen, waagt zich in duistere buurten en wordt bijna het slachtoffer van zijn "nieuwsgierigheid" tijdens een grote anti-westerse betoging in Caïro. De dichter in hem verzuimt nooit kennis te nemen van de ongeschreven volkspoëzie die in een land als Egypte in tropische overdaad bloeit. Juweeltjes van arabische dichtkunst tekent hij op uit de mond van kameeldrijvers en schoenpoetsers. Wij zijn getuige van zijn desillusies in die hel van lawaai; het Nederlandse lunapark in Alexandrië, waaraan hij korte tijd als perschef verbonden is. Lijdend aan een vergiftiging, als gevolg van het drinken van een glas Nijlwater, komt hij in het Victoria-hospitaal in Caïro terecht, waar hij de wonderlijkste ervaringen heeft; hij is er o.a. assistent van de directrice van de ooglijderskliniek. Wanneer zijn vrouw uit Nederland gearriveerd is reizen zij samen naar het zuiden en slaan hun tenten op in het stadje Mattawi, waar de engelse Miss Matthews een missiepost heeft. De tweede helft van het boek speelt geheel in het egyptische provinciemilieu, dat weldra zijn geheimen voor de schrijver ontsluit. De commissaris van politie geeft hem college over de bloedwraak, de mohammedaanse schriftgeleerden laten hem, tijdens een van die onwaarschijnlijk overvloedige maaltijden — er wordt enorm veel gegeten in dit boek — horen hoe men elkaar overtroeven kan met bijbelcitaten. Van een Amerikaanse Ier krijgt het echtpaar Aafjes later de beschikking over een landhuis in Enkari, waar zij de enige Europeanen zijn temidden van zestigduizend Arabieren. De hitte is er ondragelijk, zij maken er voor het eerst een zandstorm mee, al de bedienden gaan er vandoor, ten slotte zien zij in, dat zij beter terug kunnen keren naar het noorden. Op het laatste ogenblik duiken de trouwelozen weer op en doen hen uitgeleide: "En terwijl wij in onze koetsjes ieder onze kant uitgingen, zij naar hun dorp, wij naar het station, riep ik hun kleiner wordende voertuigje achterna: "Morgen . . .".

En zij terug: "Morgen bloeien de abrikozen".

En ik weer: "Morgen". En zij, luidkeels en in spreekkoor terug: "Morgen bloeien de abrikozen". Het zijn de woorden die bij elke egyptische begroeting weerklinken en bij ieder afscheid. Terecht gebruikte Aafjes hen als titel voor zijn kostelijk reisboek charmant geïllustreerd door zijn vrouw), dat verlangend doet uitzien naar een volgend deel.

Bert Voeten.

MOZART'S. TRAGISCH LEVEN

(SLOT)

Zijn diepere levenservaringen doet hij op zijn tournee op. Er ligt iets onuitgesproken pathetisch op deze reis van de jonge artist. Hij, die altijd geleefd had in een wereld vol harmonie en dromen, zonder zich te bekommeren om de dag van morgen, ziet zich nu voor het eerst geplaatst in het volle leven, zonder een raadgever.... en de opvoeding, die zijn genie ontwikkeld had, begint schaduwen op zijn leven te werpen. Zijn vader schrijft hem "Het is de schuld van je goedhartigheid. die je belet enig kwaad in iemand te zien. Je gelooft en vertrouwt iedereen te gemakkelijk."

In Mannheim wordt hij verliefd op Alloysia Weber en hij stelt zijn vader voor al haar familie naar Italië mee te nemen, waar de charmante zangeres in een opera, welke hij, Mozart, voor haar zou schrijven, zal optreden.

Maar zijn vader maakt een eind aan deze idylle en stuurt hem naar Parijs.

Mozart haat Parijs, waar ze van zijn goedhartigheid misbruik maken.... hij wordt met ijdele beloften afgescheept.... hij geeft wat lessen.... koestert hoop en.... wordt heel erg teleurgesteld.

Alleen met zijn teleurstellingen, wordt hij opgeschrikt door de plotselinge dood van zijn moeder. Alleen in een grote stad, zonder enige ervaring of troost, ondervindt hij zijn eerste grote smart.

Het aanbod voor de positie van organist, met een salaris van f 500,-- per jaar, vergezeld van het bevel van zijn vader om dit aanvaarden, brengt hem naar zijn geboorteplaats terug. Alloysia Weber, die geluk had als zangeres, werd erg bewonderd, maar helaas vergat zij gauw haar vurige bewonderaar, van wie zij slechts korte tijd geleden, afscheid nam met tranen in haar ogen!

Maar Mozart heeft een kinderlijk hart en kort daarop vergeet hij zijn verdriet en brengt zijn liefde over op Alloysia's jongere zuster Constanze.

De eerste vrucht van zijn verblijf in Parijs, de opera Idomenes, wordt in München opgevoerd in 1781, en heeft een enorm succes. Midden in zijn succes wordt hij geroepen om de aartsbisschop te vergezellen op zijn reis naar Weenen, in verband met de feestelijkheden voor de kroning van Jozef II. De vele kleineringen, die bij m o e t ondergaan, bereiken hun climax. Hij moet zijn maal gebruiken met koks.... hij mag geen concerten geven om zijn pover salaris wat te verbeteren.. hij moet altijd in een antichambre wachten, klaar om zijn tyrannieke meester te gehoorzamen! E i n d e l ij k kan hij het niet meer uithouden en geeft hij zijn betrekking op. De bisschop noemt hem een verwende, eigenwijze jonge man en ook vader berispt hem, maar Mozart kon het niet langer uithouden om als 'n koelie behandeld te worden. In 'n vreemde stad waar de armoede hem toegrijnst, ongeschikt voor het harde leven, begint Mozart zijn tragische carriere. Hij klampt zich vast aan een enkel woordje van lof en aan de kleinste aanmoediging. Hij is van plan Constanze Weber te trouwen, maar zijn vader, zowel als Constanze's familie, zijn er tegen.

Eindelijk trouwen zij dan toch, onder de bescherming van Comtesse Waldstetter, die ook alle kosten voor de eenvoudige ceremonie b e t a a l t. Niettegenstaande hun armoede zijn zij erg gelukkig. Op een morgen treft een vriend hem in een heel koddige positie aan, n.l. springende door de kamer!!! Op . zijn verbaasde vraag antwoordt Mozart lachend: "Dit is een goedkope manier om je te verwarmen. Wij hebben geen kolen in huis en ik dacht dat 'n walsje net zo goed dienst zou kunnen doen als kolen!

Jaren lang is z'n vrouw bedlegerig. Hij is altijd vol zorg voor haar. Hij zit aan haar bed, als hij muziek schrijft, vol zorg dat zij niet gestoord wordt. Als hij 's morgens uit gaat voor een wandeling, komt hij altijd voorzichtig in haar kamer en laat een briefje achter. "Goede morgen schat.... ik hoop dat je goed goed geslapen hebt en dat niets je gestoord heeft. Wees voorzichtig en vat geen kou. Buk niet en wind je niet op. Wees voorzichtig en struikel of val niet als je naar een andere kamer moet.

Laat al je huishoudelijke werkjes liggen tot ik terug ben."

Maar zijn hartelijkheid brengt hem altijd moeilijkheden. Hij heeft altijd schulden; schulden die hij maakt, door van de ene vriend geld te lenen, om een andere te helpen. En in zijn optimisme gelooft hij, dat hij weer in staat zal zijn om het terug te betalen. Hij weigert nooit een vriend te helpen, ondanks zijn eigen armoede! De laatste jaren van zijn leven zijn weinig meer dan

een hernieuwde worsteling voor zijn dagelijks brood, soms een beetje verlicht door succes, dat hem alleen maar roem brengt en geen geld. Zijn laatste werk zou de tragedie van zijn leven kronen. Niemand kan het Requiem aanhoren, zonder een traan van medelijden te storten. Een onbekende, die hem opdracht geeft een requiem te schrijven voor een onbekende vriend, schijnt zijn eigen lot te voorspellen. Geïnspireerd door deze overtuiging, geeft hij zijn afnemende krachten aan het schrijven van zijn onsterfelijke requiem.
Hierin stort hij zijn hart uit.... al zijn zorgen en verlangens werden hierin gevoeld. Wie hoort niet in het Lacrimosa de kreet om genade voor een lijdende ziel? Enkele uren voor hij sterft, zingt hij nog gedeelten, die hij klaar heeft, voor zijn weinige vrienden, die hem komen bezoeken. Als hij bij het Lacrimosa komt, barst hij in tranen uit en kan niet verder zingen. Hij sterft met het manuscript naast zich.

Het meedogenloze noodlot schijnt deze grote man tot na zijn dood te vervolgen. Er is niet genoeg geld voor een graf en een onbekende, voor wie Mozart heel wat werk kosteloos had verricht en die dan ook voor de begrafenis zal zorgen, vindt het onnodig om enkele guldens meer te besteden voor een behoorlijke begrafenis. Geen plechtige Requiem, voor hem, die de wereld een Requiem schonk. Geen plechtige rouwdienst om de dankbaarheid van de wereld voor de grote gestorvene te tonen. Een armzalige baar in een zijgang van de kathedraal........ enkele vrienden maar-.... een eenvoudig gebed.
De kleine stoet gaat op weg in een hevige storm. De regen gutst neer, alsof de natuur haar grote zoon beweent. Een voor een verdwijnen de vrienden, zodat bij de ingang van het kerkhof alleen een trouwe knecht overblijft. En zo wordt dan de grootste kunstenaar van zijn tijd in een algemeen graf begraven, op één rij met de onbekende armen, zonder een enkele vriend om een traan te plengen of om de plaats, waar hij te rusten werd gelegd, aan te duiden. Zijn vrouw is ziek van verdriet, en als zij eindelijk naar het kerkhof kan gaan, is de man, die Mozart begraven had, gestorven.... en nooit meer werd zijn graf teruggevonden.

Ongeveer 70 jaar na Mozart's dood werd er een monument opgericht op een plaats, tussen de kleine witte kruizen, die voor enkele jaren de graven van de onbekende armen dekken, totdat ze worden weggenomen om weer voor enkele jaren andere doden te dekken.

Op een voetstuk van grijs graniet zit een muze op een stapel boeken, die de titels dragen van Mozart's belangrijkste werken. In de linkerhand heeft zij een harp, die op een lauwertak rust, in de rechter houdt zij een manuscript. Haar hoofd is smartelijk gebogen en haar uitdrukking droevig.

Aan één kant is er een bronzen reliëf van de componist, aan de andere kant een harp. Op de derde kant staat geschreven: Wolfgang Amadeus Mozart, geboren 27 Januari 1756, gestorven 5 December 1791.

ALL

PROGRAMMA

VAN DE RADIO-UITZENDINGEN VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA.

Dinsdag- en Donderdagavond van 9 tot 10 uur.

over Radio Kelkboom.

o.l.v. J.J. Stam.

4 Januari:	«Die Schopfung», oratorium van Joseph Haydn Eerste deel.
6 Januari:	«Mens en Maatschappij» I. Lezing door de Volksuniversiteit Aruba. Gramofoonplatenconcert.
11 Januari:	Causerie over een literair onderwerp door T.J.M. Versteeg. «Die Schopfung», oratorium van Joseph Haydn Tweede deel.
13 Januari:	«Mens en Maatschappij» II Lezing door de Volksuniversiteit Aruba. Lichte Muziek.
18 Januari:	Operette «Die Fledermaus» van Joh. Strauss Eerste Deel.
20 Januari:	«Mens en Maatschappij» III Lezing door de Volksuniversiteit Aruba. «Die Fledermaus» operette van Joh. Strauss Tweede Deel.
25 Januari:	Causerie over een literair onderwerp door T.J.M. Versteeg. Gramofoonplatenconcert. Variations Symphoniques van César Frank Daphnis et Chloe van Maurice Ravel.
27 Januari:	«Over dikke en magere mensen» Lezing door de Volksuniversiteit Aruba. Lichte Muziek.
1 Februari:	ENGELS PROGRAMMA. Scottish Country Dances, played by Angus Fitchet's Scots Dance Band. «The adventures of Oliver Twist and Fagan» by Charles Dickens. Radio play. North Country Sketches by the English composer, Frederick Delius.

HEET VAN DE NAALD

Hoewel het onmogelijk is een overzicht te geven van alle nieuwe opnamen, lees b.v. maar eens wat de Schwan long playing catalog hiervan geeft, wil ik U, voor zover dat mogelijk is, verschillende opnamen aanbevelen.

De Symphony in E minenr. No. 5. opus 95 van Dvorzak heeft zijn zovcelste opname beleefd. Nu in een uitvoering van het Londens Philharmonisch Orkest onder leiding van Alceo Galliera. Naast de schitterende, zeer juiste interpretatie van dit werk hebben ook de technici zich van hun beste zijde laten zien. Het gevolg was dan ook dat deze opname er een van een bijzondere kwaliteit is geworden.

Angel 35085.

De bekende pianist Leonard Pennario vertolkte Monssorgsky's Tableau d'une exposition op een waarlijk artistieke en virtuoze wijze. Bij de plaat is nog een geïllustreerd boekje, 8 pagina's groot waarin ons meer bijzonderheden over dit werk — zoals men weet is het een wandeling lang een tentoonstelling van werken van een intiem vriend van de componist, Hartmann — verteld worden.

De pianotoon is zeer mooi en de technici tonen zich hier op hun terrein de evenknie van de pianist. Ook de verpakking is uitstekend.

Capitol LAL-8266

De liefhebbers van koorwerken kunnen terecht bij Felix de Nobel en zijn Kamerkoor. Zij zongen van Monteverdi de Messa a Quatro Voci da Capella en van Lassus:: Psaumes de la Penitenee à cinq Voix.

In de Messa verrast ons de homofone structuur van het werk. In de 16de Eeuw noemde men die muziek: Nuove musiche.

De Psalmen van Lassus daarentegen zijn polyfoon van stijl. De uitvoering van beide werken is een bewijs van de Nobels grote kwaliteiten als koorleider. en ook de opname is van een goede kwaliteit.

Concert Hall CHS-1196

Columbia ML 4869.

Voor vele luisteraars zal de plaat met het opschrift: "Toscanini speelt Uw lievelingswerken" zeer welkom zijn. U hoort op deze opname werken van Beethoven (Egmont), Berlioz (Carnival Romain), Brahms (Hongaarse Dansen No. 1, 17, 20 en 21). Herold (Zampa), Ponlhielli (Urendans) en Sibelius (Finlandia). Zeer goed opgenomen.

RCA Victor LM 1834

Teba.

DE PAUS

Regelmatig vernemen we de laatste weken nieuws over paus Pius XII. De hele wereld heeft belangstelling voor deze internationale figuur, die al bijna zestien jaar lang zijn zware ambt vervult. De laatste honderd jaren van de pausgeschiedenis kenmerken zich door bijzonder lange pontificaten (regeringsperiode) der verschillende pausen. Paus IX regeerde zelfs 32 jaar. Dit is te meer opmerkelijk, daar uiteraard slechts mensen van enigszins gevorderde leeftijd voor deze hoge positie gekozen worden.

Als de paus overlijdt, dan wordt daarvan onmiddellijk bericht gezonden aan alle kardinalen. Een gedeelte daarvan woont verspreid over de wereld. Deze moeten dus onmiddellijk op reis gaan als ze tijdig in Rome willen zijn voor de keuze van de nieuwe paus. Deze keuze moet plaats vinden binnen tien dagen na de dood van de paus. De kardinalen trekken zich terug in het Vaticaan in conclave. Dat wil zeggen: zij zijn volkomen van de buitenwereld afgesloten. Zij kunnen het gebouw niet verlaten voor er een nieuwe paus gekozen is, dan in geval van ziekte, en met verlies van stemrecht. Verschillende keren per dag komen zij bij elkaar in de Sixtijnse kapel, waar de stemming plaats vindt. Er wordt schriftelijk gestemd. Verkiesbaar is elke mannelijke Katholiek. De laatste eeuwen werd er echter altijd een kardinaal gekozen. Als na enkele dagen de vereiste meerderheid (2/3 van het totaal) bereikt is, wordt de nieuw gekozene bekleed met de witte pauselijke toog en treedt naar buiten, om zijn eerste pauselijke zegen te geven. Enkele dagen later wordt hij plechtig gekroond in de Sint Pieterskerk. Al wat Rome aan pracht en praal kan opbrengen wordt ten toon gespreid bij dit hoogfeest. Als dan, terwijl uit de massale koepel de tonen van de pausmars schallen, de heilige Vader onder het gejubel van de duizenden in zijn draagstoel de kerk wordt binnengedragen, treedt plotseling een eenvoudige monnik naar voren, die de processie doet stoppen en vlak voor de draagstoel een bosje stro verbrandt. Dit om de paus er aan te herinneren, dat al deze pracht slechts vergankelijk is. De kroning geschiedt met de tiara, de drickroon, zinnebeeld van het drievoudig ambt: koning, herder, leraar.

In vroegere tijden kwamen na het overlijden van de paus de bisschoppen uit de buurt van Rome bij elkaar, en overlegden met de autoriteiten van de stad over de opvolger. Maar al spoedig bleek, dat er te veel belangstelling kwam van de kant van koningen en keizers, zodat in het jaar 1059 het recht der keuze geheel aan de kardinalen werd toegewezen. Hierme-

de was nog lang alle staatsinvloed niet geweerd. Daar waren nog veel bepalingen en decreten voor nodig. Nog in 1903 had de keizer van Oostenrijk een beslissende invloed op de verkiezing door een Veto, waartoe het Oostenrijkse vorstenhuis een oud recht meende te bezitten. Sindsdien zijn de verkiezingen volkomen geheim.

Als de toejuichingen van de kroning verstomd zijn, wacht de nieuwe paus de zwaarste en eenzaamste post ter wereld, het bestuur van de wereldomvattende organisatie, de Katholieke Kerk. Hij wordt daarin bijgestaan door de verschillende congregaties, ministeries zou je kunnen zeggen, aan het hoofd waarvan een kardinaal staat. Deze kardinalen vormen samen de Curi, de ministerraad van de paus. Buiten deze directe bestuurstaak moet hij zich dagelijks door een enorme berg post heen werken, talrijke privé- en massa-audienties verlenen, op feestdagen deelnemen aan uitvoerige plechtigheden, zodat het voor de lijfarts van een paus dikwijls een raadsel is waar deze, zoals we al zeiden dikwijls bejaarde man de kracht vandaan haalt. Hoewel zij een geestelijke macht bezitten, hebben zij ook belangstelling voor het tijdelijk welzijn van de mensheid. Pius X heeft zijn gehele pontificaat geijverd voor de wereldvrede. Zijn opvolger Benedictus XV trachtte te bemiddelen tijdens de wereldoorlog 1914-1918. Paus XII verwierf hoge achting en dankbaarheid bij Katholieken en niet-Katholieken voor zijn hulpacties in de door de oorlog getroffen gebieden. Dergelijke steunacties vormen dan ook de vrijwel bodemloze put, waarin de z.g. rijkdommen van de paus verdwijnen. We lezen soms in de krant van een schip met geschenken voor de heilige Vader. Meestal blijven dergelijke dingen niet lang in het Vaticaan. Watersnood in Holland, aardbeving in Algiers, overstroming in Zuid-Amerika, hongersnood in.... etc. etc. Wie geven wil hoeft niet lang te zoeken, waar zijn gave goed besteed is, zodat de paus nooit met te grote voorraden zit.

Al deze activiteiten spelen zich af in het Vaticaan, een souvereine staat van slechts enkele hectaren oppervlakte. Van Pepijn de Korte, bekend uit de Vaderlandse Geschiedenis, kreeg de paus een stuk land, waarover hij als koning kon heersen. In 1870 is dit tengevolge van nationalistische stromingen een deel geworden van Italie. Beroemd zijn uit deze tijd de zouaven, die gestreden hebben voor de kerkelijke staat. Een langdurige kwestie met de Italiaanse regering was het gevolg. Eerst in 1929 kwam een verdrag tot stand, waarbij de paus souverein verklaard werd over de Cita del Vaticano, de stad van het Vaticaan. Die omvat niet veel meer dan de St. Pieterskerk, de pauselijke gebouwen en tuinen, en een deel van het St. Pietersplein. Het leger van deze staat bestaat uit de Zwitserse edelgarde, hun bewapening is zeer antiek. Waar het hier om gaat is natuurlijk niet een politieke macht. Op deze wijze is de paus vrij van alle politieke druk, iets wat zijn positie vereist. Ondanks de geringheid van dit staatje hebben practisch alle landen een gezantschap bij de H. Stoel Vandaar dat in alle landen het verloop van de ziekte van Paus Pius XII met veel belangstelling en medeleven gevolgd wordt. *Th. M.*

DE GESCHIEDENIS VAN OLGA SPESSIVTZEVA.

"TRAGEDIE VAN EEN LEVENDE "GISELLE"

Ieder jaar als de winterkleding weer wordt uitgepakt en gure winden de komst van het koude jaargetijde aankondigen, begint ook het seizoen van opera's, c o n c e r t e n en balletten. Onder het steeds grotere aantal balletliefhebbers, is ook altijd een kleine groep van hen die niet alleen komen om te KIJKEN maar ook om te herinneren. Het zijn de ballet "sterren" wier roemrijke jaren reeds voorbij zijn. Maar wanneer deze vroegere beroepsdansers en danseressen elkaar ontmoeten in de pauze of na een opvoering om hun hart op te halen over de zojnist geziene balletten, is er één prima ballerina die steeds gemist wordt. Deze vrouw, Olga Spessivtzeva, slaapt rustig in haar kamer in New York, in het Hudson River Hospitaal voor geesteszieken. Zij is totaal onbekend met het feit dat er 15 jaren voorbij zijn gegaan dat zij voor het laatst danste.

Mme. Spessivtzeva is in Amerika alleen nog bekend bij de artsen die haar behandelen en de verpleegsters die haar verzorgen. En toch, slechts een kwart eeuw geleden was haar naam wereld beroemd.

George Balanchine ontwierp dansen speciaal voor haar.
Sergei Diaghilev en Mickeal Fokine verafgoodden haar.

De critici waren het er over eens dat géén enkele ballerina zo uitstekend de rol van 'Giselle' kon uitbeelden als zij.

Ongelukkigerwijze paste die rol haar te goed.

In het ballet is Giselle een verlegen volksmeisje, wanhopig verliefd op de knappe Albrecht, die eerst speelt met haar gevoelens en haar dan verstoot. Van verdriet wordt ze krankzinnig. Zij wil niet meer dansen, maar met een gevoel dat ze moet om haar ellende te vergeten, springt en draait Gisselle adembenemend rond op het toneel, grijpt Albrecht's zwaard en steekt zichzelf neer.
Tweede bedrijf.

Nu haar doodstrijd voorbij is, domineert h a a r wraakroepende geest. De geesten van alle bedrogen meisjes dansen om haar heen. Dit zijn de "Wilis", die bij het vallen der avond, aangevoerd door hun koningin, door het cypressenbos gaan om het geluk te verstoren van alle verliefde paartjes, zoals ook eens hun geluk bedorven werd. Giselle wordt nu bij de groep Wilis opgenomen. Als Albrecht Giselle's graf bezoekt en haar om vergiffenis smeekt, gebiedt Myrtha de Wili-Koningin, haar nieuwe onderdaan (Giselle) om Albrecht tot dansen te verleiden. Giselle probeert hem hiervan te weerhouden door hem te kennen te geven zich aan het kruis op haar graf vast te houden, doch Albrecht is machteloos tegen de wens van de Wilis. Hij danst vlugger en vlugger om 't wilde tempo der muziek bij te kunnen houden. Hij wordt het slachtoffer van deze krankzinnig makende dans.
Als de ochtend doorbreekt verdwijnen de Wilis met hun koningin gelijk een optrekkende mist. In. een laatste poging om het heengaan van Giselle te weerhouden, valt Albrecht uitgeput neer op haar graf.

De hoofdrollen van dit ballet zijn zeer moeilijk weer te geven. Er kunnen jaren voorbij gaan eer er een goede "Giselle" en "Albrecht" zijn In het begin van de twintigste eeuw waren er twee ballerina's die waardig werden bevonden de rol van Giselle te dansen n.l.
Anna Pavlovna en Olga Spessivtzeva.
Kort voor de eeuwwisseling werd Olga Spessivtzeva als leerling van de Russisch Keizerlijke balletschool aangenomen. Lang voordat het diploma aan deze begaafde danseres werd uitgerijkt, genoot zij bekendheid in heel Rusland. Een aantekening over deze jonge danseres luid als volgt: :

"Zij is zeldzaam knap, erg verlegen en nooit zeker van zichzelf, ofschoon haar perfecte figuur en sierlijke armbewegingen een onvergetelijke indruk maken". Typisch is het schrijven van een criticus over haar: "In haar ogen is te zien dat ze niet wil dansen, maar dat zij gedwongen wordt verder te gaan",- De Wilis hebben zich reeds in haar loopbaan gemengd....

Als haar opleiding beëindigd is heeft zij reeds menig applaus verdiend van toeschouwers en beroepsdanseressen voor haar uitvoeringen in: "Swan Lake", "Sleeping Beauty" en vooral in

Wordt vervolgd op blazijde 14

DE GESCHIEDENIS VAN OLGA SPESSIVTZEVA.
"TRAGEDIE VAN EEN LEVENDE "GISELLE"

Vervolg:

"Giselle".

Ze krijgt prachtige aanbiedingen van het Maryinski theater in Rusland en vanuit het buitenland, maar het verlegen meisje verlangt heel wat anders: Zij wil zich terugtrekken als non in een strenge kloosterorde. "Belachelijk", zeggen haar familie en vrienden "met zo'n talent moet je dansen". Niet in staat zich hieraan te onttrekken, volgt Olga hun wil, maar ze is nooit gelukkig in dit beroep.

Korte tijd later wordt ze tot Ballerina benoemd en krijgt de bijnaam van: "De Ballerina met het lijdende Madonna- gezichtje" Het is een eenzame Olga die enkele jaren daarna naar Parijs vertrekt om zich daar bij het wereldberoemde Sergei Diaghilev-ballet aan te sluiten.

Ofschoon ze nog erg jong is heeft zij zo'n perfecte techniek. dat Parijs enthousiast is, vooral over haar rol als "Giselle".

Menig Fransman adoreert haar, maar Olga wordt verliefd op een Russisch schilder. Kort na het huwelijk vertrekt hij, om nooit meer iets van zich te laten horen. Zij verdraagt de kwellende gedachten aan dit mislukte huwelijk tot dat een andere landgenoot in haar leven komt. Dit keer een Russisch danser. Weer is zij gelukkig, maar eveneens voor zeer korte tijd want vlak voor de trouwdag verlaat hij haar.

De menselijke Giselle is eveneens bedrogen als de Giselle die zij uitbeeldt op het toneel. Welk stuk zij ook danst: altijd is er die uitdrukking op haar gezicht van: "Zij wil niet dansen, maar zij moet".

Met Miekael Fokine's gezelschap maakt zij een tournee door Zuid-Amerika. Daarna keert zij terug voor een triomf tournee door iedere hoofdstad van Europa. In 1932 is ze aan 't hoogtepunt van haar roem.

Anna Pavlova is juist gestorven. Diep bedroefd is haar echtgenoot en leider: Victor D'André. Met zijn volledige balletgroep en honderden besproken steden van Pavlova's tournee, tracht D'André zijn eigen verdriet te vergeten terwille van 't publiek en van het balletgezelschap. De enigste die zijn vrouw, Anna Pavlova kan vervangen is Olga Spessivtseva, zegt hij, en laat haar dan onmiddellijk overkomen. De volgende twee jaar danst Spessivtseva onder D'André's leiding. Overal ter wereld word ze gehuldigd en toegejuicht, maar het dringt niet tot haar door. Olga voelt zich dood ongelukkig.

Dag en nacht vervolgen de Willis haar. Victor D'André maakt zich vaak bezorgd over haar neerslachtigheid en over haar driftige uitvallen gedurende de repetities.

Het eerste bedrijf van "Giselle" komt tot een einde. De dans waarin zij krankzinnig wordt begint........

In 1934 reist zij met D'André's balletgroep naar Australie, waar zij zeer nerveus aankomt en zonder enkele reden een telegram aan haar moeder stuurt: "Mijn benen zijn verlamd!". Verschillende doctoren onderzoeken haar, maar kunnen geen enkele teken van verlamming waarnemen.

Uiteindelijk gelooft zij dit dan en gedurende enige tijd danst ze beter dan ooit tevoren. Daarna klaagt zij dat geesten haar omringen die haar voeten willen afsnijden. Dan, op een koele November avond, terwijl Olga Spessivtseva en Anatole Vilzak in de coulissen hun beurt afwachten om hun pas- de- deux te dansen, keert Olga zich plotseling woedend tot haar partner en schreeuwt: "Raak me niet aan! ik wil die pas- de- deux niet dansen,- ik dans iets anders en alléén! "........... en zo gebeurt het. Een week later is het toneel klaar gemaakt voor het ballet "Giselle". De toeschouwers in de volle zaal wachten met grote spanning.

Het gordijn gaat op en het ballet begint.

De verlegen Olga met het Madonna- gezichtje, danst voortreffelijk de rol van het verlegen volksmeisje Giselle.

Giselle wordt bedrogen en het publiek voelt het lijden in Olga. Giselle wordt krankzinnig en Olga's vertolking hiervan maakt het publiek angstig. Is dit Olga Spessivtseva die de rol van "Giselle" danst, of is dit Giselle zelf???

Albrecht komt op haar toe; de Stervende Giselle kijkt naar hem op met ogen die niets blijken te zien, dan vraagt ze met een doffe stem:

"Wat wil je"

Als gebroken loopt ze met de handen voor haar gezicht het toneel af.

Olga Spessivtseva heeft nooit meer gedanst........

Toch is haar leven niet geëindigd. Het is nog steeds het eerste bedrijf van "Giselle".

George Brown heet hij. Hij is een eenvoudige Amerikaan met een eenvoudige naam. Hij is geen artist en heeft niets met het toneel uit te staan, maar hij veraf-

goodt Olga Spessivtseva en haar dans kunst. Voor hem betekent zij iets zó liefs en teers als van een andere wereld.

Olga sluit in haar eenzaamheid spoedig vriendschap met hem en George Brown neemt de verantwoordelijkheid op zich om voor haar te zorgen, nu zij niet meer in staat is te dansen.

Eerst wonen ze heel rustig in Parijs en dit komt haar gestel ten goede. Vlak voor het uitbreken van de oorlog vertrekken ze echter naar New York, waar korte tijd na hun aankomst George Brown plotseling overlijdt aan een hartaanval.

Meteen slaan ook de Wilis weer hun slag. Midden in een conversatie met de buren beeldt zij zich in dat zij de beroemde ballerina is; angstig roept zij uit dat ze op tournee naar Parijs, Londen en Buenos Aires moet, waar ze omringd wordt door geesten die haar voeten willen afsnijden.

In een poging om weg te rennen voelt ze de verlamming in haar benen optrekken tot aan haar hart. Ze huilt om George, maar George Brown is er niet meer om de beklemmende gedachten te verdrijven en haar te troosten.

Psychiaters onderzoeken haar en constateren dat zij in een inrichting dient te worden opgenomen. Ze wordt naar het Hudson River hospitaal overgebracht, en daar is het waar zij nú nog leeft. Ze is 58 jaar, heeft nog steeds het melancholieke Madonna-gezichtje en is nog altijd verlegen.

Haar hospitaalkamer is het graf geworden van de levende "Giselle"

E.A.

MAG IK EVEN UW AANDACHT?

VOOR DE LIEFHEBBERS VAN GOEDE MUZIEK.

Zoals te begrijpen valt, hebben de meeste Gramofoonplatenwinkeliers een bekendmaking in hun zaak hangen, waarop te lezen staat, dat platen niet worden meegegeven naar huis om ze daar te beluisteren, alvorens tot kopen wordt overgegaan. Vaak is er in de winkel wel een gelegenheid om de plaat te horen. Maar even vaak ook onder verre van ideale omstandigheden. Men denke maar eens aan het rumoer van de straat, etc. Zodat het haast niet mogelijk is. een globale indruk van de opname te krijgen. Dat is voor de serieuze liefhebber een groot bezwaar. Maar.... en hier zit, naar ik meen wel veel goeds in, er is een gelegenheid om dat bezwaar voor een heel groot deel te ondervangen.

Eén der platenhandelaars in Oranjestad heeft het voorstel gedaan te komen tot de oprichting van een vereniging van platenliefhebbers, die dan eens per maand bij elkaar komen in een geschikt gebouw, om daar te luisteren naar verschillende opnamen.

Hij wil dan met de nieuwste opnamen van fabrieken als: Philips en RCA voor de dag komen. Blijkt er belangstelling te zijn, dan is hij bereid deze platen met een bepaalde korting aan de leden van deze "disco-club" te verkopen.

Ons eiland telt vele verzamelaars van uitstekende opnamen en daarnaast nog tientallen enthousiaste luisteraars naar goede muziek hen gebracht door Philips, RCA, Columbia, Westminster, etc. Het moet dan ook, volgens mij, mogelijk zijn, zo spoedig mogelijk tot de oprichting van zo'n "plateclub" te komen. En wie onder U geïnteresseerd is voor dit voorstel, kan dat aan mij laten weten, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, adres Venezuelastraat 23, Oranjestad. Maar talmt U niet te lang!!

J. J. Stam

DE TROMPET

(SLOT)

Voor de pompen gingen werken zou dat niet meer veranderen. Hij draaide zich om, liep de trap op en begon zich af te scheren. In de spiegel zag hij de kamer, het bed, de telefoonkast; toen hij beter keek zag hij ook het raam met de grijsheid daarachter. De dingen hebben opgehouden te bestaan, dacht hij. Hij spoelde zijn gezicht af en zag dat hij zich gesneden had. De aluin brandde op zijn huid. Natuurlijk had hij weer vergeten vaseline te kopen. Toen hij zijn bed had opgemaakt, ging hij zitten wachten tot het eerste telefoongesprek zou doorkomen. Zelfs het erf vlakbij kon hij niet meer zien; zo dik was nu de mist.

Hij probeerde de verandering die was ingetreden onder woorden te brengen, maar het werd niet meer dan een murmelen en een zuchten, zoals het water had gedaan vóór deze dag. Hij voelde dat hij zijn vrouw voor de tweede keer had verloren en dat het ditmaal onherroepelijk was. Nu de dijk was gesloten en het land weldra ging droogvallen, waren de schimmen der verdronkenen uitgeweken naar plaatsen, waar het water dieper is dan de hemel hoog en waar eb en vloed het onafgebroken in beroering houden. Daar zouden zij zich verenigd hebben met allen die hun waren voorafgegaan, kinderen zowel als volwassenen. "O God", zei Leopold. Ineens herinnerde hij zich de trompet. Hij begon weer te hopen. Hij bukte zich en greep onder het bed. Langzaam wikkelde hij het instrument uit de flanellen lap: het blonk alsof het nooit in het zeewater had gelegen. Leopold ging op het bed zitten, de trompet op zijn schoot. Zijn vingers gleden langs de buis en treuzelden aan het mondstuk; een voor een drukte hij de ventielen in. "Ik moet weer gaan spelen"., dacht hij. Hij herinnerde zich de avonden van de Harmonie, in de rokerige toneelzaal v a n "Het Wapen van Zeeland", hoe hij een solo had moeten blazen; hoe de burgemeester hem gecomplimenteerd had. Hij glimlachte en keek naar de trompet. "De Harmonie", zei hij. "Weet je het nog? Hoe we verleden jaar op Kerstmorgen 'n aubade brachten aan de zieken Opoe De Later kwam voor het raam, zo uit haar bed, de witte muts nog op". Wanhoop snoerde zijn keel toe. Hij zag dat zijn handen beefden. Vaster klemde hij ze om de trompet. Een wilde lust tot vernielen steeg in hem op. Hij keek om zich heen. De spiegel, dacht hij, het eerst de spiegel en mèt de trompet. Zweetdruppels kwamen op zijn voorhoofd. Hij rees overeind, de trompet in zijn rechterhand, deed een paar passen en haalde uit. De telefoon begon te bellen. Langzaam ging zijn arm omlaag. Onbeweeglijk bleef hij staan. Het bellen hield op en begon opnieuw. "Ik hoef niets te zeggen", dacht hij; "Ik hoef alleen maar door te verbinden". De Trompet vloog in een boog maar zijn bed. Het was zijn zuster. Ze was al in Z: ze hadden hem willen verrassen, maar ze waren opgehouden door de mist. De kinderen zouden zelf even aan de telefoon komen. "Dag vader", hoorde hij Koen zeggen. Het ontroerde hem zo, dat hij niet verstend wat de jongen verder zei. Teen Marietje kwam. lette hij beter op. "U mag het nog niet weten" zei z e. Er waren een paar stemmen door elkaar en daarna bleef het even stil. Toen, heel vlug, Marietje weer: "We brengen een kerstboompje mee en een hele doos slingers. Tante is nog niet op", zei Leopold: "we gaan een wandeling maken". Toen hij de kamer, waar vroeger de zusters hadden geslapen, was binnengekomen, hadden de kinderen al recht overeind in hun bed gezeten, verbaasd om zich heen kijkend, of ze zich in een sprookjeshuis bevonden. "Kunnen jullie j e z e l f wel aankleden"? vroeg hij. Ze knikten, blij dat ze mochten opstaan. Leopold ging naar beneden, belde het kantoor in Z. en vroeg toestemming om een uur te mogen uitgaan. De telefoniste beloofde de gesprekken zo lang te zullen aanhouden en wenste hem een gelukkige Kerstmis, een wens die Leopold hartelijk beantwoordde, want het weerzien met de kinderen en de gezelligheid die zijn zuster had weten te maken, terwijl ze met z'n allen het boompje optuigden hadden zijn gemoed verlicht. Toen uit de doos met versieringen ook een heel klein glazen trompetje was gekomen, had hij triomfantelijk de echte trompet laten zien en verteld hoe hij die in het zand achter het erf had gevonden. Zijn zuster had tranen in de ogen gekrezen, maar de kinderen hadden gewild dat hij de taptoe zou blazen, zoals hij vroeger ook wel gedaan had, als ze naar bed moesten. "Morgen", had hij beloofd; "morgen".

Ook de tweede nacht na de sluiting van de dijk had Leopold vast geslapen. Met een gevoel van geluk was hij wakker geworden. Hij had gedroomd; hij had muziek gehoord; meer kon hij zich niet herinneren. Met Koen en Marietje ieder aan een kant liep hij het erf af. "We zullen dezelfde weg gaan, die ik iedere dag heb genomen, voor de dijk dicht was," zei Leopold. "Eerst de zandplaat helemaal af en dan om een grote plas heen naar het kerkhof; verder kom je niet, want daarachter begint het water

ook nu nog". De kinderen waren stil. Ze probeerden de omgeving te herkennen, maar toen hun dat niet lukte, keken ze, als hun vader, recht vooruit naar het water. Graag hadden ze geweten waar vroeger hun huis had gestaan, maar ze durfden het niet vragen. Veel liever ook zouden zij naast elkaar hebben gelopen, zonder de grote zwijgende man tussen hen in, voor wie ze een beetje bang waren, omdat alles zo anders was geworden dan vroeger. Terug gaan naar het dorp had voor hen betekend teruggaan naar hun huis, waarvan ze wel wisten dat het weg was — ze hadden het zelf in de golven zien verdwijnen, als het dak niet was blijven drijven, waren ze ook verdronken — maar waarover ze, sinds ze bij hun tante waren ,samen zó veel hadden gefantaseerd, dat het soms geleken had of het nog bestond. Over hun moeder hadden ze nooit met elkaar gepraat, om dezelfde reden als waarom ze nu niet wilden vragen naar het huis. Het kerkhof hadden ze altijd iets griezeligs gevonden en dat hun vader juist dáár heen wilde begrepen ze niet.

Ze waren er, voor ze er erg in hadden, want het smeedijzeren hek, dat vroeger aan de ingang had gestaan, was verdwensen. Opeens zagen ze op regelmatige afstanden van elkaar rechthoekige stenen uit het zand steken, die allemaal in dezelfde richting stonden en waarop witte spikkeltjes zaten. "Weepokken zei Leopold.

"Kijk eens, een zeester", riep Koen.

Ze bleven staan.

"Bij vloed kwam het water hier overheen", legde Leopold uit. "Iedere dag bleef er een beetje zand achter en zo is een soort heuvel gevormd."

De kinderen bogen zich over de zeester. "Hij leeft nog", zei Koen; "hij beweegt". "Verderop liggen er een heleboel', zei Leopold; "ook grotere; laat die maar liggen".

"Daar hebben we gelopen" zei Marietje, wijzend op de voetsporen, een groot en twee kleine, die zij in het zand hadden achtergelaten. Ze ging terug om te kijken of haar voetje wel in de afdruk paste. Lang geleden, een zomerdag aan het strand, had ze net zo gedaan.

"Zullen we tot aan het water lopen", vroeg Leopold.

Ze knikten tegelijk. Ze waren opeens veel minder bedrukt. De zandplaat liep snel omlaag. Daar was het kerkhof, zoals het altijd was geweest; alleen waren de heesters dood en stonden hier en daar zerken onder water.

"Ik ben hier iedere dag heengegaan", zei Leopold. "Sommige dagen kon ik door het water heen de namen op de zerken lezen. Als de wind deze kant uitkwam, stond het water veel hoger en dan lukte het niet."

Ze liepen tot ze niet verder konden. Ofschoon het bladstil was, was het in lange tijd niet zo helder geweest. Aan de overzijde lag de dijk. Hij moest de kinderen wijzen waar het was geweest.

"De polder komt nu gauw droog", zei hij; "dan gaan we er weer wonen". Toen wees hij ze ook de plek waar het huis had gestaan. Ze herkenden het niet en begonnen te huilen. "Ik heb jullie iets beloofd", zei Leopold; "gisteravond". Door hun tranen heen keken zij hem aan, niet wetend wat hij bedoelde. Onder zijn jas haalde hij de trompet vandaan. Met zijn linkerhand zette hij haar aan zijn mond; de vingers van zijn rechterhand verdeelde hij over de knoppen. Hij keek recht voor zich uit. Toen begon het te schetteren over het water. Een geweldige muziek, helder en scherp, voor de levenden en de doden.

Ed. Hoornik.

Een Jaar ☆ ☆ Volksuniversiteit

De Volksuniversiteit is wel een der jongste spruiten van het CCA. Tevens is de V.U. typerend voor de activiteiten van het CCA, immers, het initiatief is uitgegaan van dit lichaam. Na enkele mislukte pogingen is een groep onderwijs-mensen aangezocht, welke poging het huidige resultaat heeft gehad. Vroeger bleek het nogal eens bezwaarlijk lezingen te organiseren van experts die om enigerlei reden hier korte tijd verbleven. Ook d idee om op Aruba 'n filiaal van de indertijd op Curacao bestaande volksuniversiteit op te richten was niet vruchtbaar gebleken.

Als we bekijken wat er tot heden bereikt is, komt men tot de conclusie dat doorwerken van de V.U. gerechtvaardigd is. Een groot deel van de bijna tweehonderd leden wordt gevormd door Europese Nederlanders, die er gemakkelijker toe besluiten, naar een lezing te gaan dan vele Arubanen. Ook betekent het voor hen een contact met de cultuur die hun ruggesteun is. Het aantal niet-europese Nederlanders vertoont een verheugende toename, sommige avonden bedraagt dat 25%. Vooral de oudleerlingen der Mulo-scholen e.d. zal men moeten trachten te bereiken. Zij hebben voldoende basiskennis en taalbeheersing om zich verder te ontwikkelen.

Een beperking wordt het bestuur opgelegd door de geringe mogelijkheden. Buitenlandse gasten die iets te bieden hebben komen betrekkelijk zelden, en dan vaak vrij onverwacht, zij moeten gepolst worden, zitten aan een tijdschema gebonden, bovendien is niet ieder een geboren spreker. Ook op Curacao tracht men enige krachten te trekken, en verder moet men de krachten die hier aanwezig zijn inschakelen, een reserve die men zo weinig mogelijk aanspreekt, om een zekere distinctie te bewaren, en om komkommertijden te overbruggen. Helaas is geen profeet in eigen land geeerd. Eigen initiatief wordt nooit doorkruist, zodat talencursussen c.d. buiten het terrein vallen. Vele andere cursussen durft men vaak niet goed aan, wegens de zeer geringe belangstelling, zoals bijv. chemie, letterkunde. Een cursus die thans loopt:"Wat wil een automobilist graag van zijn auto weten ('s Woensdags in de ATS) wist niet meer dan plm. 25 mensen te trekken, ondanks zeven radioberichten, vier advertenties, en tweehonderd convocaties, terwijl hier practisch iedereen een auto bezit. Hoe zal het minder populaire cursussen vergaan? Ook 'n tweetal lezingen over Shakespeare werden in onvoldoende mate bezocht. Toch mag men bogen op een gemiddelde van 43 bezoekers (over 22 avonden)

Voor de toekomst stelt men zich voor: cursus speciale keuken, causerie over medisch onderwerp, dito over biologisch onderwerp, en nog een bizondere lezing, ter gelegen van het lustrum. Verder nog enkele artistieke avonden, plus nog wat in de schoot der toekomst verborgen ligt.

Over finantiele bizonderheden zullen we bij het lustrum niet reppen. De leden betalen een geringe contributie, en verder..... Maar degenen die op de hoogte zijn van de subsidie die een opera-bezoeker in Amsterdam geniet, zou van de bedragen heus niet opzien.

Rest nog de opmerking dat 'n gerieflijk lokaaltje niet aanwezig is, en dat de schoolbanken wel eens hard vallen.

Derhalve: "Ga door".

DUM.